

ÉRTESÍTŐ

a Budapesti Városvédő Egyesület lapja

2009. november
XXVII. évfolyam, 8. szám

Kedves Tagtársaink!

Bár az időjárás nem kedvezett, mégis hatvan elszánt városszerető gyűlt össze október 15-én a Lánchídnál, hogy báró Podmaniczky Frigyes halálának évfordulóján közös civil rendezvény keretében együtt megtisztítsa a Lánchidat a szépségét elcsúfító firkálástól. Az akció kiválóan sikerült, ezúton is köszönjük azoknak a várossvédőknek, akik részt vettek benne. Októberben nyílt a Japán világörökségét bemutató fotókiállításunk is, melyen különleges építészeti és természeti csodák láthatók; november 13-ig még látogatható a kiállítás. Novemberben mutatjuk be a Szőnyi Képzőművészeti Kör alkotásait és készülünk a Karácsony előtti hétre tervezett könyvvásárunkra. December elsején nyílik a Podmaniczky Teremben a tél nagy meglepetése: történelmi kiállításunk a budapesti korcsolyaéletről. Kérjük azokat, akiknek régi fénykép, újságkivágás, plakát vagy akár tárgyritkaság van a birtokában, ami a budapesti korcsolyázással kapcsolatos és szívesen adnák kölcsön a kiállításra, jelentkezzenek a BVE titkárságán.

Programjainkra várjuk minden tagtársukat szeretettel:

Götz Eszter

MEGHÍVÓ

Szeretettel várunk minden érdeklődőt

2009. november 17-én (kedden) **17 órakor**

a Szőnyi Kör 2009. évi munkáiból összeállított képzőművészeti

kiállításunkra a BVE Podmaniczky-termébe.

(Budapest V. Kossuth Lajos u. 14-16.)

A kiállítást megnyitja: Gombai Zsóka, képbecsüs

A kiállítás november 27-ig látogatható, H-Cs: 10-16, P: 10-13 óráig.

VETÍTETTKÉPES ELŐADÁS

Szeretettel várunk minden kedves érdeklődőt **november 19-én** (csütörtökön) **17 órakor**

Kálmán Alajos akadémikus

Fokvárosi élmények és kalandok II. – a kis pingvintől a rinocéroszig

című előadására, az Egyesület vetítőtermébe.

TISZTÚJÍTÓ KÖZGYŰLÉS

November 26-án csütörtökön 15 órakor tartjuk tisztújító közgyűlésünket a BVE Podmaniczky Termében. A küldöttek, az elnökségi és felügyelőbizottsági tagok postán kapnak értesítést.

Decemberi könyvvásár a Városvédő Egyesületnél

Már most, novemberben szeretnénk felhívni a figyelmüket, hogy hagyományainkat folytatva nagy sikerű karácsonyi könyvvásárunkat idén **december 8-a és 10-e között** tartjuk majd meg, ahol **legkeresettebb kiadványaink 20-30%-os engedménnyel** lesznek megvásárolhatók egyesületünk székhelyén. Részletekkel kapcsolatban kérjük, figyeljék az Értesítő decemberi számát vagy egyesületünk honlapját (www.varosvedo.hu)!

PROGRAMAJÁNLÓ

A Budavári Művelődési Ház (I. ker. Bem rkp. 6.) programjaiból:

November 3-án, kedden **10:30 órakor** *Magyar királyi városok* címmel Kiss Imre Károly idegenvezető, tanár tart vetítettképes előadást.

Minden érdeklődőt szeretettel várnak!

Ízelítő az V. kerületi Lipót-napok programjaiból:

Kerülettörténet reneszánsz kódexlapokon: egyesületünk V. kerületi csoportja bemutatja *Szalai Katalinnak* a tavalyi Reneszánsz Év alkalmából indított és nagy sikert aratott kerülettörténeti tablónak kiállítását. A pontos helyszínnel és időponttal kapcsolatban kérjük, figyeljék a Lipót Napok programfüzetét!

A könnyező Pócsi-madonna képe a Belvárosi templomban; előadó: Tóth Zsuzsanna művészettörténész, Lipót emlékek kutatója; fotó: Vízy László; közreműködik: a MIKES Kiadó, Windisch István igazgató, Nemzeti Szentélyünk Máriapócs. A részletekkel kapcsolatban keressék a Lipót-napok programfüzetet az V. kerületi önkormányzatnál!

A Józsefvárosi Galéria (VIII. ker. József krt. 70.) programajánlója:

A „Zenés barangolások a nagyvilágban” előadássorozat folytatódik a Józsefvárosi Galériában.

November 4-én, szerdán **15 órakor** *Szentpétervár-Leningrád;*
november 18-án, szerdán **15 órakor** *A balti fővárosok* (Vilnius, Tallin, Riga)

című vetítettképes zenés előadásra kerül sor.

Előadó: Kiss Imre Károly idegenvezető, tanár

Mindenkit szeretettel várunk!

A pesterszébeti **Csili Művelődési Központ** helytörténeti klubjában

2009. november 10-én, kedden **17 órakor**

Óváry Arthur templómépítő és polihisztor címmel *Óváry Gábor* tart előadást.
A találkozó helye: Vízvári Terem, Csili „B” épület, Budapest, XX., Baross u. 55.

Szemléletváltás az Életért Egyesület

2009. **november 1-én** (vasárnap) **14 órakor** parklátogatási programot szervez a Városligetbe.

Találkozás: a kiscsőfalatti Széchenyi-fürdő állomásán, lent.

A **III. kerületi csoport** szeretettel vár minden érdeklődőt

2009. november 29-én, vasárnap az Óbudai Civil Napon, a III. kerület San Marco u. 81. alatti Óbudai Kulturális Központban, **10-15 óra között** a csoport standjánál!

CSOPORTÜLÉSEK–PROGRAMOK

Az egyesületi programok nyilvánosak és a belépés díjtalan!

Fotós csoport: minden hónap **első keddjén 16 órától**
Panteon csoport: minden hónap **második szerdáján 16.30 -tól**
Közlekedési csoport: **minden szerdán 17 órától**

November 25-én, szerdán **17 órakor** *Ferencz Péter* vasútépítő mérnök tart vetített képes előadást *Villamos pályaépítés Budapesten* címmel az egyesület vetítőtermében.

Az előadó ismerteti a közúti vasúti pálya tervezésére vonatkozó elveket, szabványokat és ezekhez viszonyítva a budapesti gyakorlatot, illetve azt is, hogy milyen járművekkel szemben támasztott igények merülnek fel és milyen járművek közlekedhetnek biztonságosan.

Várostörténeti csoport: következő programjukat decemberben tartják majd.

Templomtörténeti csoport: legközelebbi összejövetelüket **decemberben** tartják majd az Egyesület földszintjén.

Környezetvédelmi csoport: következő csoportülésüket **november 10-én** (kedden) **16 órakor** tartják az egyesület székhelyén.

Harangtörténeti csoport: következő összejövetelüket decemberben tartják majd.

Szőnyi István Képzőművészeti Kör: minden **hétfőn 15 és 18 óra** között tartja foglalkozásait a BVE pincszintjén lévő teremben, és szívesen fogadja a festészet és rajz iránt érdeklődőket. Vezető tanár: *Ferenczi Tiborné* festőművész, művészettörténész.

I. kerületi városvédő csoport: következő csoportmegbeszélésüket **november 18-án** (szerdán) **15 órakor** tartják a **Budavári Önkormányzat Művelődési Házában** (I. ker. Bem rkp. 6.).

II. kerületi városvédő csoport: következő csoportmegbeszélésüket **november 19-én** (csütörtök) **16 órakor** tartják az egyesület székhelyén.

III. kerületi városvédő csoport: következő ülésüket **november 9-én**, hétfőn **16 órakor** tartják az egyesület Nagytárgyalójában (1053 Budapest, Kossuth Lajos u. 14-16. galéria).

2009. november 29-én, Advent első vasárnapján, az Óbudai Kulturális Központban (1032 Budapest, San Marco u. 81.) az idén is megrendezésre a kerület Civil és Nemzetiségi Napja. A III. kerületi városvédő csoport mindenkit szeretettel vár a csoport standjánál, 10-15 óra között!

Terézvárosi csoport: november 18-án, szerdán **17 órakor** *Kulturális barangolások az Andrássy úton* – a Bulyovszky-villa titka (ami a Fekete Sas szárnyai alól kimaradt), színháztörténeti kiruccanás. Mindenkit szeretettel vár a Városvédő Egyesület székhelyén: *Roszinszky Bella*. (A közelmúltban jelent meg a Fekete Sas Kiadó *Kultúrtörténeti séták – Andrássy út* című kötete.)

Erzsébetvárosi Helytörténeti Klub: november 19-én (csütörtök) **18 órakor** *Budapesti Anzix I.* címen *Duló Károly* filmrendező szecessziós filmjeit tekintjük meg a **Rátkay Klubban** (VI. ker., Városligeti fasor 38.).

A Kulturális Örökség Napjain a szecessziós séta résztvevői jelezték, hogy szívesen néznének olyan filmeket, amelyek a főváros építészeti emlékeit, érdekességeit mutatják be. Elsőként Duló Károly filmjét tekintjük meg.

Józsefvárosi csoport: november 25-én (szerdán) **16 órakor** vetített képes előadás: *AZ EMBER TRAGÉDIÁJA*, Jankovics Marcell animációs sorozata alapján – IX. epizód: *Falanszter*.
Előadó: *Martsa Piroska* animátor, helyszín: Józsefvárosi Galéria (VIII. ker. József krt. 70.)

Kőbányai csoport: legközelebbi összejövetelét **november 19-én** (csütörtökön) **17-19 óra között** tartja a Kőbányai Helytörténeti Gyűjteményben (X. ker. Budapest, Halom u. 37/b). Minden érdeklődőt szeretettel várunk *Tóth Imre: Múltunk titkai* című, a bélyeges téglákat bemutató filmvetítésére. Ugyanitt a helytörténeti kiállítás megtekinthető: hétfő, kedd, szerda, péntek 10-14-ig, csütörtök 14-18 óráig.

XIII. kerületi Városvédő Csoport: november 17-én (kedden) látogatás a **Róth Miksa Múzeumba**. Vezető: *Döllerné Seress Márta*, helytörténész. Találkozás 10 órakor, az Angyalföldért Egyesület helyiségében (XIII. ker. Váci út 50.)

Rákospalotai munkacsoport: következő csoportülésüket **decemberben** tartják

Pesterzsébeti Városvédő Csoport: november 3-án (kedden) **16 órakor** a Gaál Imre Galériában tartja legközelebbi összejövetelét. A beszámoló után *Somogyváry Géza* tart előadást *Pesterzsébet 1956* címmel.

Promontor – Tény munkacsoport: november 16-án (hétfő) **17 órakor** tartjuk soron következő havi összejövetelünket a Klauzál Gábor Művelődési Házban. Az összejövetel keretében *Jeles budafoki igazgatókra emlékezünk...* címmel *Garbóci László* tagtársunk tart előadást. Az összejövetelre minden érdeklődőt szeretettel várunk!

Soroksári Grassalkovich Kör: november 12-én és november 26-án (csütörtökön) **17 órakor** tartják következő összejövetelüket a Közösségi Házban (Bp. XXIII. kerület, Grassalkovich út 154). Örömmel értesítjük tagtársainkat, hogy megnövekedett tennivalóink miatt ezentúl havonta kétszer tartunk csoporttalálkozót!

Aranytíz Helytörténeti Klub: november 26., csütörtök 17 órakor *ZODIÁKUS mozaik az Aranytízben* (V. ker., Arany János u. 10.). Az alkotóval, *Kustár Zsuzsa* iparművésszel *Vízy László* építész, a Klub vezetője beszélget.

Rákoshegyi Bartók Zeneház (XVII. kerület, Budapest – Rákoshegy, Hunyadi u. 50.)

Programjaik olvashatók a www.bartokzenehaz.hu honlapon!

TAGTÁRSAINK ÍRJÁK

A Környezetvédelmi Csoport hírei

Mi az a Klímatörvény?

Budapest, 2009. június 23.: A Magyar Természetvédők Szövetsége és a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Tanácsa kezdeményezésére a hétfői esti órákban az Országgyűlés elfogadta az éghajlatvédelmi kerettörvény elkészítéséről szóló határozatot. Ezzel óriási lépés történt a klímatörvény megvalósulása felé, hiszen azonnal elindulhat a törvénytervezet tartalmi kidolgozása. A határozat előkészítése Magyarországon ritkának számító konszenzussal történt: az Országgyűlés mindhárom, Gazdasági, Környezetvédelmi és Mezőgazdasági Bizottsága egyhangúan támogatta a határozati javaslatot. A határozat értelmében a Nemzeti Fenntartható Fejlődés Tanácsa a kormánnyal és társadalmi szereplőkkel együttműködve elkezdte kidolgozni az éghajlatvédelmi jogszabály tervezetét, amely az egyeztetéseket követően, 2010. február végéig kerül a Parlament elé. Az éghajlatvédelmi kerettörvénynek többek között tartalmaznia kell Magyarország üvegházhatású gáz kibocsátás-csökkentési céljait; egy szabályozási rendszer alapjait a fosszilis energia felhasználás ütemezett csökkentésére; a megújuló energiaforrások felhasználásának bővítését, illetve hatékonyabb energiatakarékossági és energiahatékonysági szabályozás kialakítását; továbbá hatékony közgazdasági ösztönzők létrehozását a szerkezetváltáshoz szükséges lakossági, közösségi és gazdasági beruházásokhoz.

Az utóbbi időben újfajta válságokkal ismerkedünk Európa-szerte. Magyarország, de a teljes EU is, rendkívüli mértékben kiszolgáltatott a külföldi energiahordozó készleteknek. Hazánk függősége földgázból 82%, kőolajból 86%, szénből 40%. A magyar háztartások kiadásában az energia költségek közel 20%-ot tesznek ki, és ezeket a háztartásokat most a devizahitelek meredeken növekvő törlesztő részletei is sújtják.

A Magyar Természetvédők Szövetsége (MTVSZ) ezért 2008-ban átfogó országos kampányt indított egy hatásos, megfelelő tartalmi elemeket magában foglaló klímatörvény kidolgozására és parlamenti benyújtására. A törvény logikája, hogy az erőforrás felhasználást igyekszik mérsékelni, ezért a rendszer bemeneti oldalát szabályozza beárzva az erőforrásokat, valamint forrásokat teremt a megfelelő irányú befektetésekhez. A tervezet hatékony eszközökkel szabályozza a fosszilis energia felhasználást. A csökkentési célokat egy ún. erőforráskvóta-rendszer valósítja meg legjobban. A működő kibocsátás-kereskedelmi rendszerekhez hasonlóan, a rendszerben az évente megállapított csökkentési céloknak megfelelő mennyiségű fosszilis energiahordozó használati jogot osztanak szét a termelők és fogyasztók között. A kvótákkal szabadon lehetne kereskedni, aki a kvótája felett fogyaszt, az vásárol majd a kvóta piacon; akinek kvótája marad, az eladhatja. Kvótát kapnának a háztartások, a gazdasági szereplők és az erőművi energia felhasználók is. A rendszer versenysemleges volna, hiszen az energiát ezután is bárki szabadon szerezhetné be a vonatkozó szabályok szerint, sőt vásárolni is tetszőleges mennyiségben lehetne. A megkötés csupán az, hogy a kiosztott kvótán felüli erőforrás-mennyiség felhasználásához kvótát kell vásárolni vagy a piacon, vagy ha ott elfogyott, a kezelő szervezettől. A kvótarendszer nem ütközik az uniós kibocsátás-kereskedelmi rendszerrel, inkább hatékonyabbá teszi azt. Lehetőséget kell teremteni a fosszilis alapú energiahordozóknak nem kimeríthető megújuló energiaforrásokkal való helyettesítésére, valamint az energiahatékonyság fejlesztésére.

Várt eredmények: Mivel nem az energiafelhasználás nagyságát korlátoznánk, hanem a fosszilis energiahordozókéét, ezért az energiaszükségletet jobb hatékonysággal és megújuló erőforrásokból elégítenénk ki. A megújuló energiaforrások helyben is elérhetők, így fokozatosan megszabadulhatnánk a külső piacoktól való függéstől. Az intézkedés nyomán lendületet venne a megújuló energiaforrásokkal és hatékonysággal kapcsolatos kutatásfejlesztés. Az új megoldások elterjesztése és alkalmazása fellendítené a gazdaságot, mivel a szabályozás kikényszerítené a piaci keresletet az alternatív megoldásokért. A rendszer alkalmat ad a szociális igazságosság javítására, fontos lépéseket tehet a szegénység felszámolása felé. Javulna a társadalom értékválasztása, környezeti tudatossága, ismeretei, megváltozna szemlélete. Megtanulnánk a környezetet értékelni, az bekerülne anyagi értékeink tárházába, megszűnne az értékek egyensúlytalansága, ez változást hozna erkölceinkben is. Természetesen egy ilyen újszerű környezetpolitikai eszköz elfogadtatása nem egyszerű hazánkban. A klímatörvény megszületéséhez a lakosság támogatására is szükség van.

Egy bolygón élünk, mindannyian felelünk érte!

Vándor Éva

Budai hírcsokor

A II. kerületi Vöröskővár nevű ligetes erdős részen új pihenőhelyet létesítettek, a közeli, nemrég felhagyott kőbányához vezető út környezetét, pedig rendbe tették és megtisztították.

A Disznófőhöz vezető Szilasi úton, a vadgesztenyefák egyre rosszabb állapotban vannak a Pilisi Parkerdő Zrt. vizsgálata szerint, ezért az idén harminc-nyolcvan fa kivágását tervezik. A pótlást piros virágú amerikai gesztenyefákkal képzelik el.

A fenyőfák rendkívüli mértékű és legnagyobb részt indokolatlan kivágására lettünk figyelmesek a Budai-hegység nyugati, a fővároson kívüli részében. A Pilisi Parkerdő Zrt. nekiesett mindennek, ami fenyő, és ezzel a tájképben is hatalmas rombolást hajtanak végre. A sok igazi természetbarát-sportember által kedvelt Ilona-lak környéke is teljesen lepusztított képet mutat. A fenyők védelméért nem egy erdész szakember emelte fel a szavát, de sajnos egzisztenciális okokból nem állhatnak ki kellőképpen védelmükben.

Hetven éve kezdték meg a természeti emlékek és a tájvédelmi körzetek összeírását. Ekkor még a turistáktól külön kérték, hogy ők is javasoljanak ilyeneket, például a természetjárás, természetélvezet szempontjából különösen becses fákat, sziklákat, szép kilátást nyújtó hegycsúcsokat is tegyenek fel a listára.

110 éve, 1899. október 1-én szentelték fel a Remetei templomot. Előtte fából, majd kőből voltak ott kápolnák. A templomot úgy építették fel, hogy a kápolna körül egyre magasabb falakat húztak, és ameddig csak lehetett, miséket tartottak benne, csupán akkor bontották el a kápolnát, amikor az új templom befedéséhez kezdtek. Az új templom érdekessége volt a körbejárható oltár.

A Buda környéki elővárosi buszok menetrendjét ütemesre alakította át a Volánbusz Zrt. Az Érdtől Piliscsabáig terjedő részen a korábbinál jobban csatlakoznak egymáshoz a járatok, valamint a menetrend lényegesen egyszerűbb és megjegyezhetőbb lett.

Új buszjáratokat is indított a Volánbusz Zrt. a Budai térségben. Kelenföld és Diósdliget között: **725**-ös jelzéssel, így az eddig csak a BKV Zrt. 13-as buszával 2–3 óránként kiszolgált rész, munkanapokon hét közvetlen járatpárt kapott, míg **758**-as jelzéssel, szintén csak munkanapokon: reggel öttől este hétig óránként jár: Budatétény, Campona – Diósd – Törökbálint – Budakeszi, Honfoglalás sétány között autóbusz. (Budakesziről kerek órában, Budatétényből az óra 7. percében indul.)

Kertész István

Jeles évfordulók

125 éve, 1884. augusztus 16-án adták át a forgalomnak a **Keleti pályaudvart**, az ország ma legnagyobb forgalmú vasútállomását. Átadásakor Közép-Európa egyik legkorszerűbb pályaudvara volt, napi 52 vonat forgalmát bonyolította le. Napjainkban 410 vonat, és 250-300 ezer ember érkezik és indul innen. 1882-ben három új fővonal ágazott be Pestre. Ezért sürgőssé vált az 1867-ben átadott szűk Losonczi, ma Józsefvárosi pályaudvar mellett egy új megépítése. Az első érkező járat a zimonyi személyvonat volt 6.10 perckor, az első kifutó pedig 6.20-kor indult Ruttkára.

A pályaudvart az 1870-es években eredetileg a Nagykörútnál lévő Népszínház környékére akarták elhelyezni, de végül az akkori Kerepesi úti vám közelében került megépítésre. A helyet (a mai Baross téren) úgy választották ki, hogy az impozáns épületet már a Belvárosból a Hatvani utcáról lehetett látni. Az épületét Rochlitz Gyula (Eperjes, 1827 – Budapest, 1886) MÁV főmérnök tervezte, és 1881-84-ig épült. Ma műemlék. Rochlitz tervezte az Andrássy út 73-75. szám alatt a MÁV Igazgatóság irodaházát is 1873-75-ben.

A Keleti csarnok-pályaudvar keresztperonos alaprajzú, két oldalán felvételi szárnyakkal. Eklektikus épületén fellelhetők barokk és reneszánsz elemek is. Az építő Kéler Napoleon, a közreműködők Ulrich Ármin, Speidl Bódog, Hauff Lajos és Richter Károly mérnökök. A múlakatos munkákat (pl. reneszánsz mintázatú kapuzat)

Jungfer Gyula neve fémjelzi. A hátsó függönyfal a Schlick Rt. gyárában készült, ugyancsak ott öntötték ki a szobrokat is. Az Oetl-vasöntődében gyártották le a peron végén, két oldalon lévő külső vágányok feletti tetőszerkezetet. A földmunkákat részben Holzspach A. és fiai cége végezte. A nedves talaj miatt több száz cédrusfa cölöpöt is le kellett verni. Ez a munka egy évig tartott és megemelte a költségeket. A cölöpözést, valamint az ács és asztalos munkálatokat a neves Gregersen Guildbrand norvég ácsmester kapta. (Ő az országban sok vasútvonal és fahíd kivitelezésében, a Nap-hegy alatti alagút, valamint a Fiumei kikötő alapozási munkálataiban is részt vett.) A márványmunkák a Scalmanini és társa munkája, vasszerkezetét a MÁVAG, villanyvilágítását a GANZ gyár készítette. Nagy feltűnést keltett a Zipernowszky Károly által tervezett, akkor még nagyon új elektromos világítás 70 ívlámpával és 644 izzólámpával. 1883-ban a bécsi nemzetközi elektrotechnikai kiállításon egy 150 lóerős gőzgéphez közvetlenül kapcsolt egyfázisú váltóáramú generátort mutattak be. Ez a váltóáramú rendszer fejlődésében úttörő lépés volt, és méreténél fogva is általános feltűnést keltett. Ez a gép táplálta később évekig a Keleti pályaudvar világítását.

A 43 méter széles és 188 méter hosszú, 31,5 méter magas csarnokban régen öt vágány volt, ma négy található. A vasszerkezet Feketeházy János hídépítő mérnök tervei alapján készült. Az indulási csarnokot Lotz Károly (A haladás, A bányászat, A kohászat, A kereskedelem, A hídépítés, A posta, A földművelés, A jólét) és Than Mór (A vasút és forgalom allegóriája) gyönyörű freskói díszítik. A körülöttük lévő díszítőfestés Scholtz Róberté. A csarnok eredeti festését Schikedanz Albert tervezte. A főépület területe 16800 m².

Homlokzati fülkékben J. Watt (Vasadi Ferenc) és G. Stephenson (Stróbl Alajos) 4 m-es szobra áll. Az épület legmagasabb pontján – 43 méter – a gőz allegóriája 7 m magas szoborcsoport, horganyból, Feszler Leótól, de a kivitelezés Brestyánszky és Mayer Ede munkája. A homlokzaton lévő négy szobor – Földművelés, Bányászat, Ipar, Kereskedelem – allegóriáját Bezerédi Gyula alkotta. 2003-ban újakra cserélték (Janzer Frigyes és Gyurcsek Ferenc), mivel az előzőek 1930-as években elkallódtak.

A pályaudvar elkészültével a környék fejlődése is felgyorsult. Új városrész jött létre. Az épület előtti nagy parkosított térre 1898-ban Baross Gábor, a „vasminiszter” szobra került. A szobor Szécsi Antal munkája és a Beschorner Rt öntődjében készült. Az építkezések során a Kerepesi utat is kiszélesítették. Innen indult az elővárosi vasút 1888-tól Cinkotára, majd 1911-től Gödöllőre.

A Keleti a nevét nem földrajzi fekvésétől kapta, hanem a vasúttársaságtól. 1891-ben a Magyar Királyi Államvasutak döntése értelmében a Nyugatiból Bécsbe és Párizsba, a Keletiből Erdélybe és a Balkánra irányult a forgalom. 1877-ben megnyílt a Déli Vasúti Híd, ami a forgalom újabb növekedésével járt. 2002-től állandó felújítások folytak, mely során a fődémszerkezetet teljesen lecserélték. Restaurálták a Lotz terem freskóit is 479 millió Ft-ból. A sokféle munka elvégzése után az átadás 2008. július 18-án volt. Mindezt Vörös Tibor MÁV főépítész irányította. Jelenleg 12 tárlóban szép kiállítást nézhetünk meg a Lotz teremben az állomás történetéről.

A híres Orient expressz, a Nyugat-Európát Kelet-Európával összekötő 19-20. századi luxusvonal, 1882-ben tette meg az első próbaútját Párizsból Bécsig. 1889-től már Konstantinápoly (ma Isztambul) volt a végállomása. A Keletiben is megállt évente 40 alkalommal. A Bécsbe menő szerelvényt a hírhedt Matuska Szilveszter 1931. szept. 12-én a biatorbágyi viadukton felrobbantotta. (Sok áldozatot volt. Ezen utazott a kor neves dívája Josefin Baker is.)

Baross Gábor (Pruzsina, 1848. VII. 6. Bpest, 1892. V. 9.), a dualizmus korának kiemelkedő gazdaságpolitikusa a vasútügy fejlesztése terén igen jelentős eredményeket ért el. Pesten szerzett jogi diplomát 1871-ben. Széchenyi eszméinek követője volt, reformjai közül nagy sikert hozott a zónatarifa-rendszer 1889-es bevezetése. Nevéhez fűződik a Vaskapu-csatorna megnyitása 1896-ban, az Al-Duna hajózhatóvá tétele, a telefonkapcsolat létrehozása Béccsel 1890-ben, és a Postatakarékpénztár megalapítása 1886-ban. 63 tanonc- és több ipari szakiskolát hozott létre. Tisza Kálmán miniszterelnök már 1882-ben felfigyelt a fiatal, igen agilis képviselőre és Nyugat-Európai tanulmányútra küldte. 1883-ban államtitkárnak nevezték ki a Közmunka- és Közlekedési Minisztériumba. 1889-től kereskedelemügyi miniszter volt haláláig. Majdnem 100 gyár alapítását támogatta, 1890-ben bevezette az áruvédjegyet, iparkamarákat alapított. Létrehozta a Kereskedelmi Múzeumot. A magyar nyelvű levelezést tette kötelezővé az államvasutak tisztviselőinek. A „vasminiszter” 44 évesen halt meg. Klobusicon, a Vág völgyében mauzóleumban nyugszik. Fia, dr. Baross Dénes szavait idézem: „Minden állampolgár annyit ér, amennyit a köz javára tesz.” Tiszteletére szülőfaluja a Barossháza nevet vette fel.

Feketeházy János (Vágsellye 1842. V. 16. uo.1927. X.31.) hídépítő mérnök a bécsi és zürichi műegyetemen tanult. 1873-tól a MÁV-nál dolgozott. 1892-ben egészségi okokból főmérnöki ranggal nyugdíjba ment. A vasszerkezetek tervezésében nemzetközileg is elismert munkát végzett. Jelentősebb művei: a budapesti Ferenc József híd, a mai Szabadság híd 1896-ban, a fiumei forgóhíd 1890 körül, a Keleti Pályaudvar

tetőszerkezete 1874-ben. Az Operaház tetőszerkezete 1875-84-ben, (szintén idén ünnepli 125. évfordulóját), valamint a Fővámházé 1870-74-ben (ma Corvinus Egyetem). A déli vasúti Duna-híd 1873-76-ban, a szolnoki vasúti Tisza-híd 1889-ben, a szegedi közúti Tisza-híd 1883-ban, az Esztergom és Párkány közötti régi Mária Valéria-híd 1893-ban, az Erzsébet-híd Komáromnál 1892-ben. Tervezett könnyen összeszerelhető katonai hidakat is. Fő műve, a Szabadság híd megjelenésében a világ egyik legszebb konzolos hídja. Sajnos Feketeházy Jánosnak a fővárosban egy emléktáblája sincs.

dr. Horváth Péterné

UTAZÁSI AJÁNLATOK

Neoline Utazási Iroda „Kalandozás” 1088 Budapest, Szentkirályi u. 5.

Eng.sz.: U-714/2006.

Tel.: 318-8064, fax: 317-1056,

e-mail: kalandozas@t-online.hu

www.kalandozastravel.hu

november

04.	Bécs – Csokoládémúzeum	5.290,-
07.	Magyar városok - Csongrád	3.990,-
07.	Bécs – Hundertwasser házak	5.290,-
08.	Budapesti séták – Kiscelli Múzeum	450,-
11.	Jászági tájakon	3.490,-
11.	Bécs – Liechtenstein Múzeum	5.290,-
14.	A Gerecse ismeretlen tájain	3.900,-
14.	Disznótoros – a Tamás tanyán	4.990,-
15.	Budapesti séták – Hopp Ferenc Kelet-ázsiai Múzeum	450,-
18.	Bécs – Hofburg és Sissi múzeum	5.290,-
21.	Bál – Erzsébet-Katalin bál	3.000,-
21.	Szigetközi tájakon	4.390,-
21.	Bécs – Operaház	5.290,-
22.	Budapesti séták – Kresz Géza Mentőműzeum	450,-
28.	Advent Bécsben – Shopping city	5.290,-
28.	Advent Bécsben – Schönbrunn	5.290,-
28.	Advent Bécsben – Huma és Belváros	5.290,-
29.	Budapesti séták – Bajor Gizi Színészmúzeum	450,-

december

04-06.	Advent Prágában	26.900,-
05.	Advent Melkben és Wachauban	6.490,-
05-06.	Advent Bécsben esti és éjjeli hangulatban	5.890,-
06.	Mikulás Nagykarácsonyban	4.990,-
11-13.	Advent Steyrben. Linzben és Český Krumlovban	34.490,-
12.	Advent Kassán	6.190,-
12.	Advent Ruszton és Kismartonban	5.290,-
12.	Budapesti séták – Esti városnézés	1.500,-
19.	Advent Pozsonyban	5.290,-
19-20.	Advent Bécsben – 2 nap	16.900,-
20.	Évadzáró kirándulás Szegeden	5.990,-
29-02.	Szilveszter Erdélyben	44.900,-
31.	Az Újév első csókja Velencében	16.900,-
31.	Szilveszteri Bál	13.990,-

A BVE havonta megjelenő bulletinje

Az Értesítő kiadását a Fővárosi Önkormányzat támogatja.

Telefon, fax: 321-1696

OTP 11705008-20092737-00000000

Adószám: 19729224-1-41

e-mail: budapesti@varosvedo.hu

honlap: www.varosvedo.hu

1053 Budapest, Kossuth L. u. 14-16.

Szerkesztői munka: Hegedűs Attila András

A kiadásért felelős: Götz Eszter